

Алдын алу және ағарту жұмысы

Ата- аналарға психологиялық кеңес «Ойын кезіндегі баланың дамуы»

Хаттама № 2.4

Тақырып атауы: «Ойын кезіндегі баланың дамуы»

Мақсаты: Бала өмірінде ойынның маңызды роль атқаратынын туралы ата-аналарға ақпарат және психологиялық кеңес беру.

Формасы: Ата-аналарға кеңес

Жүргізілген күні 11.10.2024 жыл

Тобы: ата-аналар

Кеңес барысы: Мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін ойынның ролі ерекше. Ойын – жалпы адамзат мәдениетінің бірегей феномені, оның қайнар көзі мен шыңы. Мәдениет феномені ретінде ойын оқытады, дамытады, тәрбиелейді. Баланың өмірге қадам басардағы алғашқы қимыл-әрекеті – ойын, сондықтан да оның мәні ерекше. Қазақ халқының ұлы ойшылы Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?»-деп айтқандай баланың өмірінде ойын ерекше орын алады. Ойын мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының дамуына игі ықпал ететін жетекші, басты құбылыстың бірі. Ойын арқылы баланың дене құрылысы жетіліп, өзі жасаған қимылына сенімі артады. Баланың бойында ойлау, тапқырлық, ұйымдастырушылық, шыдамдылық, белсенділік қасиеттер қалыптасады. Ойын дегеніміз – жаттығу, ол арқылы бала өмірге әзірленеді. Бала ойын арқылы өзінің күш-жігерін жаттықтырады, қоршаған орта мен құбылыстарды ақиқат сырын ұғынып, еңбек дағдысына үйрене бастайды. Былайша айтқанда болашақ қайраткердің тәрбие жолы, тәлімдік өнегесі ойыннан бастап өрбиді. Ойын үстінде бала бейне өмірдің өзіндегідей қуаныш, реніш сезіміне бөленеді. Бірақ бала одан ойын екенін білмейді деген түсінік тумайды. Сондықтан шындықтағыдай «сөйтеік, бүйтіп көрейік»-деуі, олардың «ойынды ойын»-деп түсінуінде жатыр.

Қорытынды: Ұлы педагог В.Сухомлинский «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, қиялсыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды»-дейді, демек, шәкірттің ақыл-ойы, парасаты ұлттық салт-сананы сіңіруі ойын арқылы байи түспек.

№41 «Назерке» бөбекжай-балабақшасының психологі: Айжанова А.К

Анықтама № 10

2024-2025 оқу жылында №41 «Назерке» бөбекжай- балабақшасының барлық 5 топ ата-аналарына жүргізілген

«Менің балам және гаджеттер» атты сауалнама қортындысына жазылған Сауалнама жүргізілген топтар: №1 «Ақбота» №2 «Айгөлек»

№5 «Желкен» №6 «Елік» №7 «Күншуақ»

Сауалнама жүргізілген күн: 16.01.2024 жыл

Ата-ана саны: 40

Сауалнама тақырыбы: «Менің балам және гаджеттер»

Сауалнама мақсаты: Отбасылық жағдайда ата-ана өз баласының қанша уақыт әлеуметтік желіде телефон гаджеттерде отыратынын білу.

Қорытынды: 16.01.2024 жылы №1 «Ақбота» №2 «Айгөлек»

№5 «Желкен» №6 «Елік» №7 «Күншуақ» топтың ата-аналарына жалпы ата-аналар жиналысында «Менің балам және гаджеттер» атты сауалнама жүргізілді. Ата-ана саны 40. Сауалнама 6 сұрақтан екі жауаптан тұрады. Сауалнама жүргізу барысында ата-аналарға психолог тарапынан сұрақтар қойылып кеңестер берілді.

Гаджеттердің балаға бұдан басқа тигізетін зияны мен пайдасы туралы психолог тарапынан мағызды ақпараттар берілді.

Зиянды ақпараттар тізбегі:

- балалар мен жасөспірімдердің жалғыздықты көбірек сезініп, өздеріне деген сенімдері азайып, тұйық мінезді болып өсуі;
- артық салмақ, көздің дұрыс көрмеуі, остеохондроз, т.б. ауру түрлерінің пайда болуы;
- лентаны қарап отырған бала басқалардың «жақсырақ» өмірін көріп өзінің мүмкіндігіне сенбеуі сияқты психологиялық проблемалардың туындауы;

Пайдалы ақпарат тізбегі:

Дегенмен, гаджеттің пайдалы жақтары да аз емес. Бала қолындағы гаджетті тек ойын-сауық үшін қолданылуы мүмкін. Бірақ гаджетті баланы жан-жақты дамытатын құралға айналдыру ата-ананың қолында. Гаджет несімен пайдалы екенін атап өтсек:

- білім алу үшін (балаға қоршаған орта және оның ережелерімен таныстырады, математика және басқа пәндерді үйретеді);
- сөздік қорды ұлғайтуға; шет тілін үйренуге; ұсақ моториканы дамытуға (сенсорлық экрандағы ойын ермексас немесе мойыншақ тізумен салыстырғанда зейінді көбірек талап етеді);
- оқу мен есеп шығаруды үйренуге талпынысты арттыруға (гаджеттегі ойын шарттарын оқиды және жеңіске жету үшін қадамдарын есептеп отырады);
- себеп-салдар байланыстарын қалыптастыруға (экранға басып, белгілі бір әрекеттерді жасау арқылы нәтижеге қол жеткізеді); жаңа кәсіп үйренуге (аспаздық, қол өнер, музыкалық аспапта ойнау, видео т/б).

Сауалнама қорытындысы бойынша балалардың 95% пайызы телефонды (гаджет) жақсы меңгергендігі және бала телефонға гаджетке тәуелді екені анықталды.

№ 41 «Назерке» бөбекжай-балабақша психологі: Айжанова А.К

**2024-2025 оқу жылында №41 «Назерке» бөбекжай- балабақша
педагогтарына
«Менің балам және гаджеттер» атты сауалнама қортындысына жазылған**

Хаттама №

Сауалнама жүргізілген топтар: №1 «Ақбота» №2 «Айгөлек»
№5 «Желкен» №6 «Елік» №7 «Күншуақ»

Сауалнама жүргізілген күн: 16.01.2024 жыл

Ата-ана саны: 40

Сауалнама тақырыбы: «Менің балам және гаджеттер»

Сауалнама мақсаты: Отбасылық жағдайда ата-ана өз баласының қанша уақыт әлеуметтік желіде телефон гаджеттерде отыратынын білу.

Қорытынды: 16.01.2024 жылы №1 «Ақбота» №2 «Айгөлек»

№5 «Желкен» №6 «Елік» №7 «Күншуақ» топтың ата-аналарына жалпы ата-аналар жиналысында «Менің балам және гаджеттер» атты сауалнама жүргізілді. Ата-ана саны 40 . Сауалнама 6 сұрақтан екі жауаптан тұрады. Сауалнама жүргізу барысында ата-аналарға психолог тарапынан сұрақтар қойылып кеңестер берілді.

Гаджеттердің балаға бұдан басқа тигізетін зияны мен пайдасы туралы психолог тарапынан мағызды ақпараттар берілді.

Зиянды ақпараттар тізбегі:

- балалар мен жасөспірімдердің жалғыздықты көбірек сезініп, өздеріне деген сенімдері азайып, тұйық мінезді болып өсуі;
- артық салмақ, көздің дұрыс көрмеуі, остеохондроз, т.б. ауру түрлерінің пайда болуы;
- лентаны қарап отырған бала басқалардың «жақсырақ» өмірін көріп өзінің мүмкіндігіне сенбеуі сияқты психологиялық проблемалардың туындауы;

Пайдалы ақпарат тізбегі:

Дегенмен, гаджеттің пайдалы жақтары да аз емес. Бала қолындағы гаджетті тек ойын-сауық үшін қолданылуы мүмкін. Бірақ гаджетті баланы жан-жақты дамытатын құралға айналдыру ата-ананың қолында. Гаджет несімен пайдалы екенін атап өтсек:

- білім алу үшін (балаға қоршаған орта және оның ережелерімен таныстырады, математика және басқа пәндерді үйретеді);
- сөздік қорды ұлғайтуға; шет тілін үйренуге; ұсақ моториканы дамытуға (сенсорлық экрандағы ойын ермексаз немесе мойыншақ тізумен салыстырғанда зейінді көбірек талап етеді);
- оқу мен есеп шығаруды үйренуге талпынысты арттыруға (гаджеттегі ойын шарттарын оқиды және жеңіске жету үшін қадамдарын есептеп отырады);
- себеп-салдар байланыстарын қалыптастыруға (экранға басып, белгілі бір әрекеттерді жасау арқылы нәтижеге қол жеткізеді); жаңа кәсіп үйренуге (аспаздық, қол өнер, музыкалық аспапта ойнау, видео т/б).

Сауалнама қорытындысы бойынша балалардың 95% пайызы телефонды (гаджет) жақсы меңгергендігі және бала телефонға гаджетке тәуелді екені анықталды.

№ 41 «Назерке» бөбекжай-балабақша психологі: Айжанова А.К

Эмоционалды күйзеліс деңгейін анықтау диагностикасы (В.В.Бойко)

Анықтама № 5

Мерзімі: 17.04.2025

Қатысқан педагогтар саны: 25

Эмоционалды күйзеліс — бұл таңдалған травматикалық әсерлерге жауап ретінде эмоцияларды толық немесе ішінара алып тастау түрінде жеке тұлға жасаған психологиялық қорғаныс механизмі. Эмоционалды күйзеліс - бұл эмоционалды, көбінесе кәсіби мінез-құлықтың қалыптасқан стереотипі. "Күйіп қалу" ішінара функционалды стереотип болып табылады, өйткені ол адамға энергия ресурстарын мөлшерлеуге және үнемдеуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, оның дисфункционалды салдары "күйіп қалу" кәсіби қызметтің орындалуына және серіктестермен қарым-қатынасқа кері әсерін тигізген кезде пайда болуы мүмкін.

Мақсаты: таңдалған травматикалық әсерлерге жауап ретінде эмоцияларды толық немесе ішінара алып тастау түріндегі психологиялық қорғаныс механизмін диагностикалау.

Нұсқаулық: Пікірлерді оқып, "иә" немесе "жоқ" деп жауап беріңіз. Егер сауалнаманың тұжырымдамасы серіктестер туралы болса, онда бұл сіздің кәсіби қызметіңіздің субъектілері — ата-аналар, студенттер және сіз күнделікті жұмыс істейтін басқа адамдар туралы айтылатындығын ескеріңіз.

№	Т.А.Ә.	Лауазымы	Диагностика қорытындысы
1.	Уртамбаева Айгуль Галимеддновна	Меңгеруші	Төмен
2.	Ахметова Ақтоты Жадырасыновна	Әдіскер	Төмен
3.	Сариева Мирамкүл Аликуловна	Тәрбиеші	Төмен
4.	Бисеналина Дамегуль Нагиевна	Тәрбиеші	Төмен
5.	Смагулова Гульнара Избергеновна	Тәрбиеші	Төмен
6.	Шукаева Гулсим Улукпановна	Тәрбиеші	Төмен
7.	Лаубай Ұлғанай Қанжарбекқызы	Тәрбиеші	Төмен

8.	Исмагулова Жумагул Жумабаевна	Тәрбиеші	Төмен
9.	Умарова Гулдарай Касқырбаевна	Тәрбиеші	Төмен
10.	Калабазарова Даригул Алсейтовна	Тәрбиеші	Төмен
11.	Қожағалиева Шынар Өтемісқызы	Тәрбиеші	Төмен
12.	Асан Ақмарал Алдабергенқызы	Тәрбиеші	Төмен
13.	Мұқашева Гүлсара Нысанбайқызы	Тәрбиеші	Төмен
14.	Қиялова Айым Байдуллаевна	Тәрбиеші	Төмен
15.	Тоқан Гүлжанат Мұратбекқызы	Тәрбиеші	Төмен
16.	Мәмбетова Аяжан Бауыржанқызы	Әлеуметтік педагог	Төмен
17.	Игликова Гулбану Балтабековна	Д/ш жетекшісі	Төмен
18.	Ерланқызы Аяжан	Логопед	Төмен
19.	Айжанова Айнур Кудайбергеновна	психолог	Төмен
20.	Жоламанова Зинегүл Манайқызы	Музыка жетекшісі	Төмен
21.	Утегенова Гульшат Жумакшамовна	Музыка жетекшісі	Төмен
22.	Избаева Айнур Жанатовна	Дене шынықтыру маманы	Төмен
23.	Ниетбаева Гүлгүл Жұмамұратқызы	Тәрбиеші	Төмен
24.	Амангосова Раушан Амангельдиевна	Тәрбиеші	Төмен
25.	Садуова Айгүл Бауыржанқызы	Тәрбиеші	Төмен

Эмоционалды күйзеліс деңгейін анықтау диагностикасы бойынша хаттама

Ұсынылған әдістеме синдромның егжей-тегжейлі бейнесін ұсынады "эмоционалды күйзеліс". Ең алдымен, жеке белгілерге назар аудару керек.

Әрбір симптомның ауырлық дәрежесі 0-ден 30 баллға дейін ауытқиды: 9 немесе одан төмен балл — бұл симптом емес, 10-15 балл — дамып келе жатқан симптом, 16 немесе одан да көп — басым.

20 және одан жоғары баллдық көрсеткіштері бар симптомдар фазада немесе бүкіл "эмоционалды күйзеліс" синдромында басым белгілерге жатады. Әдістеме "күйіп қалудың" жетекші белгілерін көруге мүмкіндік береді. Доминантты симптомдар стресстің қалыптасуының қай фазасына жататынын және олардың қай фазада көп болатындығын ескеру өте маңызды.

Сауалнама нәтижелерін түсіндірудегі келесі қадам стресстің даму фазаларының индикаторларын — "шиеленіс", "қарсылық" және т.б. түсіну болып табылады.

"Сарқылу". Олардың әрқайсысында бағалау 0-ден 120 баллға дейін болуы мүмкін.

Алайда фазалар бойынша алынған ұпайларды салыстыру заңды емес, өйткені олай емес бұл олардың синдромға қатысты рөлін немесе үлесін көрсетеді. Шындығында, оларда өлшенетін құбылыстар айтарлықтай ерекшеленеді — сыртқы және ішкі факторларға реакция, психологиялық қорғаныс әдістері, жүйке жүйесінің жағдайы.

Сандық көрсеткіштер бойынша әр фазаның қаншалықты қалыптасқанын, қай фазаның азды-көпті дәрежеде қалыптасқанын ғана бағалау заңды:

36 және одан төмен балл — фаза қалыптаспаған;

37-60 балл — қалыптасу кезеңіндегі кезең;

61 және одан жоғары балл — қалыптасқан кезең.

"Күйіп қалу" синдромының қалыптасуының әр түрлі фазалары үшін есептелген семантикалық мазмұн мен сандық көрсеткіштерге сүйене отырып, біз жеке тұлғаның жеткілікті көлемді сипаттамасын бере аламыз, және, ең бастысы,

жеке профилактикалық және психокоррекциялық шараларды белгілеу.

Келесі сұрақтар қамтылған:

- қандай белгілер басым;
- "сарқылу" қандай басым және басым белгілермен бірге жүреді;
- "сарқылу" (егер ол анықталса) симптоматологияға енгізілген кәсіби қызметтің факторларымен түсіндіріле ме
- "күйіп қалу" немесе субъективті факторлар;
- тұлғаның эмоционалды жағдайын қандай симптом (қандай белгілер) ауырлатады
- жүйке кернеуін төмендету үшін өндірістік ортаға қандай бағыттар әсер етуі керек;
- жеке тұлғаның мінез-құлқының қандай белгілері мен аспектілері бағынады

эмоционалды "күйіп қалу" оған, кәсіби қызметіне және серіктестеріне зиян тигізбеуі үшін түзетулер.

Түсіндіру теориясы

Бойко эмоционалды күйіп қалу синдромының үш фазасын ажыратады:

1. **Шиеленіс** – өзінің кәсіби іс-әрекетінен туындаған эмоционалды сарқылу, шаршау сезімімен сипатталады.

Ол келесі белгілерде көрінеді:

- травматикалық жағдайлардың тәжірибесі (адам еңбек жағдайлары мен кәсіби тұлғааралық қатынастарды травматикалық деп қабылдайды);
- өзіне қанағаттанбау (өзінің кәсіби қызметіне және кәсіби маман ретінде өзіне қанағаттанбау);
- "тығырыққа тірелу" – жағдайдың үмітсіздігін сезіну, жұмысты немесе жалпы кәсіби қызметті өзгертуге деген ұмтылыс;
- мазасыздық пен депрессия – кәсіби іс-әрекеттегі мазасыздықты дамыту, жүйкені көтеру, депрессиялық көңіл-күй.

2. **"Қарсылық"** – бұл эмоционалды сарқылумен сипатталады, бұл қорғаныс реакцияларының дамуы мен пайда болуын тудырады, бұл адамды эмоционалды түрде жабық, алшақ, немқұрайлы етеді. Осының аясында кәсіби іс-әрекетке және қарым-қатынасқа кез-келген эмоционалды тарту адамда шамадан тыс шаршау сезімін тудырады.

Ол келесі белгілерде көрінеді:

- Сәйкес емес таңдамалы эмоционалды реакция – көңіл-күйдің кәсіби қатынастарға бақыланбайтын әсері;
- Эмоционалды және моральдық дезориентация – кәсіби қарым-қатынаста немқұрайлылықты дамыту;
- Эмоцияны үнемдеу аясын кеңейту – эмоционалды оқшаулау, иеліктен шығару, кез-келген қарым-қатынасты тоқтатуға деген ұмтылыс;
- Кәсіби міндеттерді қысқарту – кәсіби қызметтің қысқаруы, кәсіби міндеттерді орындауға мүмкіндігінше аз уақыт жұмсауға ұмтылу.

3. **"Сарқылу"** – адамның психофизикалық шамадан тыс жұмысымен, бос болуымен, өзінің кәсіби жетістіктерін теңестіруімен, кәсіби коммуникациялардың бұзылуымен, қарым-қатынас жасау керек адамдарға деген циникалық қатынастың дамуымен, психосоматикалық бұзылыстардың дамуымен сипатталады. Ол келесі белгілерде көрінеді:

- Эмоционалды жетіспеушілік – шамадан тыс жұмыс жағдайында эмоционалды сезімталдықты дамыту, жұмысқа эмоционалды үлесті азайту, кәсіби міндеттерді орындау кезінде адамның автоматизмі мен күйреуі;
- Эмоционалды иеліктен шығару – кәсіби қарым-қатынаста қорғаныс тосқауылын құру;

- Жеке иеліктен шығару (иесіздендіру) – кәсіби қарым-қатынасты бұзу, қарым-қатынас жасау керек адамдарға деген циникалық қатынасты дамыту;
- Психосоматикалық бұзылулар – физикалық әл-ауқаттың нашарлауы, ұйқының бұзылуы, бас ауруы, қан қысымы проблемалары сияқты психосоматикалық бұзылулардың дамуы.

Қорытынды бойынша №41 «Назерке» бөбекжай-балабақшасында педагогтар деңгейінің күйзеліс деңгейі төмен.

Анықтاما № 1

«Сіздің шығармашылық потенциалыңыз қандай?»

Педагогтармен жүргізілген сауалнама қортындысы

2024-2025 оқу жылы

Тақырыбы: «Сіздің шығармашылық потенциалыңыз қандай?»

Мақсаты: Педагогтардың шығармашылық потенциалдарын сауалнама арқылы анықтау.

Формасы: Сауалнама

Мерзімі: Қазан айы 2024 жылы

Тобы: Педагогтар

Нұсқау: Педагогтарға ұсынылған «Сіздің шығармашылық потенциалыңыз қандай?» атты сауалнама 13 сұрақтан 3 жауаптан құралған. Сұраққа педагогтар шынайы түрде жауап берулері қажет. Берілген сұрақ күнделікті жасап жатқан жұмысында кездестін және өзінің шығармашылық потенциалына байланысты қойылды. Сауалнама көмегімен педагог мамандарының шығармашылық қабілеттері анықталды.

Қорытынды: Педагог мамандарына жүргізілген «Сіздің шығармашылық потенциалыңыз қандай?» атты сауалнама толтыру қиындық туғызбады. Сауалнама толтыру барысында педагогтар шынайы түрде жауап берді. Өз ойларын ашық жеткізе отырып, сауалнамадан алған әсерлерін бір-бірімен бөлісті.

Ұсыныс:

Сауалнама тапсырмаларын орындау кезінде шыдамдылықпен, шынайылықпен орындаған жөн.

Хаттама жазушы МҰД психологі:

Айжанова А.К

**МКҚК №41 «Назерке» б\б педагогтармен диагностика бағыты бойынша
жүргізілген сауалнама**

Анықтама № 6

Тақырыбы:Қақтығыс жағдайдан шығып кете аласыз ба?

Томас Килман сауалнамасы

Мақсаты: Келіспеушілік жағдайдағы мінез-құлық,көрсетудің бес түрінің қайсысы педагогқа тән екендігін анықтау.

Орындау ережесі: Сауалнаманың әр бабы «А», «Б»әріптерімен белгіленген екі варианттағы тұжырымдамадан тұрады.Оның қайсысы сізден мінезіңізге жақын болса,сол вариантты белгілеңіз.

Жүргізілген уақыты: 24.12.24

Қатысқан педагогтар: 17

№	Педагогтардың аты –жөні	«Бәсекелес»	«Ынтымақтастық»	«Ымыраға келу»	«Жалтарғыш»	«Бей
1	Исмагулова Ж	2	5	6	10	
2	Кожалиева Ш	7	7	6	7	
3	Коргамбекова Д	9	6	9	4	
4	Тоқан Г	3	5	5	9	
5	Мукашева Г	1	6	5	9	
6	Лаубай Ұ	3	4	4	10	
7	Калабазарова Д	5	8	7	4	
8	Шукаева Г	2	6	9	6	
9	Сәдуова А	3	7	7	3	
10	Ниетбаева Г	2	10	5	4	
11	Амангосова Р	7	4	8	4	
12	Смагулова Г	4	5	9	2	
13	Сариева М	2	8	11	2	
14	Киялова А	4	5	6	7	
15	Асан А	9	6	9	4	
16	Умарова Г	4	7	3	9	
17	Бисеналина Д	2	7	8	6	

Қортындысы және педагогтарға ұсыныс: Дау-дамай кезінде орын алатын жоғарыда аталған мінез-құлықтың 5-түрінің элементтерін бір-бірімен ұштастырып пайдаланған стратегия тиімді болады. Өз мінез – құлқыңыздың тиімділігін арттыру үшін барлық бес тактиканы тиімді қолдану,яғни бәсекелестік, тіл табушылық, ынтымақтастық, жалтарушылық және жол бермеушілікті шеберлікпен қолдана білу кез-келген жағдайда шытырман жағдайды болдырмаудың негізгі шарты болып саналады.

Педагог-психолог: Айжанова А.

«Педагогикалық ұжымдағы психологиялық ахуалды анықтау»

А.Ю. Михалюк, О.С. Шальто

Анықтама № 9

Мерзімі: 17.01.2025 ж

Қатысқандар: 17 педагог

Тақырыбы: «Педагогикалық ұжымдағы психологиялық ахуалды анықтау»

Мақсаты: Ұжым мүшелерінің психологиялық ахуалын анықтау

Формасы: Сауалнама

Тобы: Педагогтар

Нұсқау: Педагогтарға «Педагогикалық ұжымдағы психологиялық ахуалды анықтау» атты сауалнама жүргізілді. Сауалнама 9 сұрақтан 3 жауаптан тұрады. Сұраққа педагогтар шынайы түрде жауап берулері қажет. Берілген нұсқаулықта күнделікті өмірде кездесетін және қиындық тудырмайтын сұрақтар қойылды.

Қорытынды: Педагог мамандарына жүргізілген «Педагогикалық ұжымдағы психологиялық ахуалды анықтауға арналған» атты экспресс сауалнама толтыру қиындық туғызбады. Сауалнама толтыру барысында педагогтар шынайы түрде жауап берді. Өз ойларын ашық жеткізе отырып, сауалнамадан алған әсерлерін бір-бірімен бөлісті.

Ұсыныс:

Сауалнама тапсырмаларын орындау кезінде шыдамдылықпен, шынайылықпен орындаған жөн.

Педагог-психолог: Айжанова А.Ж